

Голові разової спеціалізованої вченої ради
ДФ 44.052.024
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
доктору педагогічних наук, професору
Рибалко Ліні Миколаївні

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора
Швецової Ірини Вікторівни
на дисертаційну роботу Домаренка Максима Володимировича
«Формування професійної компетентності майбутніх перекладачів аудіовізуальними
засобами»,
виконану в Національному університеті
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
та подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Ступінь актуальності обраної теми. Актуальність дисертаційного дослідження Максима Володимировича Домаренка зумовлена сучасними трансформаціями професійної діяльності перекладачів, цифровою трансформацією освітнього й професійного середовища, стрімким розвитком технологій штучного інтелекту, машинного перекладу та автоматизованих систем опрацювання текстів, а також зростанням суспільного запиту на підготовку фахівців, здатних ефективно здійснювати міжмовне й міжкультурне посередництво. За таких умов професійна підготовка майбутніх перекладачів потребує оновлення змісту, методів і засобів навчання відповідно до сучасних вимог перекладацької діяльності та динаміки розвитку цифрових технологій.

Особливої значущості досліджувана проблема набуває в контексті євроінтеграційного курсу України. Набуття Україною статусу держави-кандидата на членство в Європейському Союзі та початок переговорного процесу актуалізують потребу у висококваліфікованих перекладачах, спроможних забезпечувати переклад нормативно-правових актів Європейського Союзу, професійну комунікацію з європейськими інституціями та міжнародними партнерами. За таких умов якість професійної підготовки перекладачів набуває не лише освітнього й професійного, а й стратегічного державного значення.

Цифрова трансформація перекладацької діяльності істотно змінює зміст професійної компетентності сучасного фахівця. Майбутній перекладач має не лише володіти робочими мовами, перекладацькими стратегіями та знаннями відповідних

культур і предметних галузей, а й ефективно використовувати системи машинного перекладу, електронні корпуси, термінологічні бази, цифрові інформаційні ресурси й інструменти на основі штучного інтелекту. Це актуалізує потребу в науковому обґрунтуванні педагогічних підходів до формування професійної компетентності, здатних забезпечити інтеграцію фахових, цифрових, комунікативних, аналітичних і самоосвітніх компонентів підготовки.

Вагомий потенціал у розв'язанні зазначених завдань мають аудіовізуальні засоби, які забезпечують мультимодальне подання навчальної інформації, поєднують вербальні, аудіальні та візуальні компоненти, сприяють моделюванню професійно значущих комунікативних ситуацій і розширюють можливості організації аудиторної та самостійної роботи здобувачів освіти. Водночас ефективність їх використання залежить від науково обґрунтованого проєктування, відповідності навчальним цілям, урахування закономірностей когнітивного опрацювання інформації та специфіки професійної діяльності перекладачів. Особливої актуальності в цьому контексті набувають питання створення й адаптації аудіовізуального контенту із застосуванням сучасних технологій генеративного штучного інтелекту.

Актуальність дисертаційної роботи посилюється необхідністю розв'язання суперечностей між значним дидактичним потенціалом аудіовізуальних засобів і відсутністю цілісного науково обґрунтованого підходу до їх системного використання у професійній підготовці майбутніх перекладачів; між потребою в аудіовізуальних засобах, адаптованих до цілей і змісту професійної підготовки майбутніх перекладачів, та недостатньою розробленістю науково-методичних засад їх створення й застосування; між стрімким розвитком технологій генеративного штучного інтелекту та недостатньою вивченістю впливу створених за його допомогою синтетичних зображень на педагогічну ефективність аудіовізуальних засобів.

Отже, тема дисертації Максима Володимировича Домаренка *«Формування професійної компетентності майбутніх перекладачів аудіовізуальними засобами»* є своєчасною, суспільно значущою й актуальною для теорії та методики професійної освіти. Дослідження відповідає сучасним тенденціям розвитку вищої освіти, потребам удосконалення професійної підготовки майбутніх перекладачів, цифрової трансформації освітнього процесу та актуальним викликам європейської інтеграції України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до науково-дослідної теми кафедри германської філології та перекладу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» «Германські мови та літератури і методика їх навчання» (державний реєстраційний номер 0117U003245). Тему дисертації затверджено

Вченою радою Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (протокол №20 від 29 листопада 2022 року).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційна робота Максима Володимировича Домаренка є логічно структурованим, цілісним і завершеним науковим дослідженням, побудова якого забезпечує послідовне розв'язання поставлених завдань. Усі сформульовані в роботі наукові положення, висновки та практичні рекомендації є достатньо обґрунтованими, взаємопов'язаними й підтверджуються результатами теоретичного аналізу та експериментальної перевірки. Використані автором наукові положення, концепції та результати попередніх досліджень супроводжуються коректними посиланнями й становлять належне теоретико-методологічне підґрунтя дослідження.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Її структура повністю відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Список використаних джерел охоплює 222 найменування, з яких 164 – іноземними мовами, що свідчить про ґрунтовне опрацювання сучасних вітчизняних і зарубіжних наукових праць.

У вступі належно представлено всі складові наукового апарату дослідження. Позитивної оцінки заслуговує переконливе обґрунтування актуальності теми крізь призму євроінтеграційних процесів, цифрової трансформації перекладацької діяльності та необхідності модернізації професійної підготовки майбутніх перекладачів. Такий підхід дозволив авторові розглядати досліджувану проблему не лише як окреме методичне завдання, а й як складову сучасних процесів оновлення професійної освіти.

У першому розділі – «Теоретичні основи формування професійної компетентності майбутніх перекладачів» – до сильних сторін дослідження належить комплексне опрацювання теоретичних засад проблеми із залученням положень педагогіки професійної освіти, перекладознавства, цифрової дидактики та когнітивної психології.

Особливої уваги заслуговує здійснений автором аналіз сучасних підходів до розуміння професійної компетентності перекладача, що дало змогу представити її як інтегровану макрокомпетентність, яка охоплює взаємопов'язані загальні та фахові субкомпетентності. Наукову цінність становить запропоноване автором розширене трактування структури професійної компетентності, до складу якої поряд із традиційними мовними та перекладацькими компонентами включено критичне мислення, професійну етику, автономність, здатність до самоосвіти, командної взаємодії та використання сучасних цифрових перекладацьких технологій (п. 1.1).

Варто відзначити здійснене автором зіставлення запропонованої структури професійної компетентності із загальними та спеціальними компетентностями Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» та положеннями десяти освітньо-професійних програм українських закладів вищої освіти. Такий аналіз забезпечує перехід від теоретичного осмислення проблеми до оцінювання її практичної реалізації у змісті професійної підготовки.

Важливим результатом проведеного аналізу є виявлення недостатньої представленості інструментальної субкомпетентності в окремих освітньо-професійних програмах. З огляду на активне впровадження систем машинного перекладу, САТ-інструментів, електронних корпусів, термінологічних баз та засобів штучного інтелекту, такий висновок є обґрунтованим і підтверджує необхідність оновлення змісту професійної підготовки майбутніх перекладачів відповідно до сучасних технологічних викликів (п. 1.2).

На позитивну оцінку заслуговує теоретичне обґрунтування дидактичного потенціалу аудіовізуальних засобів на основі когнітивної теорії мультимедійного навчання та теорії когнітивного навантаження. Автор переконливо доводить, що аудіовізуальний засіб слід розглядати не як технічний носій інформації, а як спеціально спроектований дидактичний ресурс, ефективність якого визначається узгодженням поєднанням вербальних, аудіальних і візуальних компонентів.

Оригінальності теоретичному аналізу надає звернення до проблеми використання генеративного штучного інтелекту для створення навчального візуального контенту. Автор не обмежується характеристикою його можливостей, а акцентує увагу на впливі синтетичних зображень і можливих візуальних артефактів на когнітивне опрацювання навчальної інформації, що розширює сучасні уявлення про дидактичні можливості аудіовізуальних засобів (п. 1.3).

У другому розділі – «Модель формування професійної компетентності майбутніх перекладачів аудіовізуальними засобами» – до сильних сторін дослідження належить адаптація положень теорії мультимедійного навчання до умов професійної підготовки майбутніх перекладачів.

Особливої уваги заслуговує систематизація принципів мультимедійності, модальності, надмірності, персоналізації, голосу, зображення, втілення, емоційного дизайну, узгодженості, сигналу, розділення уваги та сегментування, які автор не лише узагальнив, а й трансформував у практичні рекомендації щодо проєктування й використання аудіовізуальних засобів у професійній підготовці.

Важливим результатом є обґрунтування авторського підходу до класифікації автентичних, дидактичних і адаптованих аудіовізуальних засобів. Запропоноване трактування адаптації як цілеспрямованого педагогічного процесу, що враховує навчальні цілі, особливості професійної підготовки та закономірності когнітивного

опрацювання інформації, забезпечує технологічність і практичну відтворюваність запропонованих рекомендацій (п. 2.1).

Наукову цінність становить розроблена модель формування професійної компетентності, яка інтегрує базовий, змістово-процесуальний та оцінювальний складники й забезпечує цілісний дидактичний цикл використання аудіовізуальних засобів – від визначення навчальних цілей і підготовки здобувачів освіти до оцінювання результатів навчання (п. 2.2).

Позитивно оцінюємо обґрунтування етапу попередньої підготовки здобувачів освіти до сприйняття аудіовізуального матеріалу, визначення комплексу навчальних завдань, спрямованих на осмислення інформації, формування асоціативних зв'язків, розвиток аналітичного мислення та професійної рефлексії. Практичну спрямованість моделі посилює використання вправ із постредагування машинного перекладу, що забезпечує формування здатності критично оцінювати результати роботи сучасних цифрових перекладацьких систем.

Практичну цінність моделі підтверджує її апробація на матеріалі дисципліни «Практика усного та писемного мовлення (англійська мова)». Також наведено детальний опис теми «Трави та спеції», що наочно демонструє послідовність добору аудіовізуального матеріалу, його адаптації та використання комплексу перекладацьких вправ у навчальному процесі. Важливим складником моделі є також розроблена система оцінювання рівнів сформованості дев'яти загальних і фахових субкомпетентностей, що дозволяє здійснювати педагогічний моніторинг результатів професійної підготовки (п. 2.3).

У третьому розділі – «Експериментальна перевірка ефективності моделі формування професійної компетентності майбутніх перекладачів аудіовізуальними засобами» – на позитивну оцінку заслуговує належна організація експериментальної роботи, яка проводилася на базі трьох закладів вищої освіти України за участю 198 здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Така експериментальна база забезпечила репрезентативність отриманих результатів.

Варто відзначити використання на констатувальному етапі стандартизованого тесту EF Standard English Test, що дозволило сформувати зіставні контрольну й експериментальну групи та забезпечило об'єктивність подальшого аналізу результатів (п. 3.1).

До сильних сторін дослідження належить розроблення комплексу діагностичного інструментарію, який охоплює різноманітні види завдань і дозволяє оцінити мовні, професійні, когнітивні та технологічні складники професійної компетентності майбутніх перекладачів.

Важливо, що формувальний етап експерименту ґрунтувався на систематичному використанні адаптованих аудіовізуальних засобів у поєднанні зі спеціально розробленими вправами, постійними візуальними матеріалами та

педагогічним зворотним зв'язком, що забезпечило цілісність експериментального впливу (п. 3.2).

На позитивну оцінку заслуговує детальне представлення динаміки сформованості загальних і фахових субкомпетентностей, а також статистичне підтвердження отриманих результатів із використанням критерію Пірсона χ^2 та Z-критерію. Отримані статистичні показники переконливо засвідчують ефективність запропонованої моделі та достовірність встановлених відмінностей між результатами контрольної й експериментальної груп (п. 3.3).

Практичну цінність дослідження підсилює представлений у додатках навчально-методичний матеріал, що містить навчальні вправи, тексти для перекладу, візуальні матеріали, критерії оцінювання та документи щодо впровадження результатів дослідження. Це забезпечує можливість безпосереднього використання запропонованих автором розробок у професійній підготовці майбутніх перекладачів.

Отже, обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації забезпечується комплексним використанням сучасних методологічних підходів, ґрунтовним аналізом вітчизняних і зарубіжних джерел, належною організацією експериментальної роботи, застосуванням адекватного діагностичного інструментарію, статистичною перевіркою отриманих результатів та їх практичним упровадженням. Це дає підстави вважати результати дослідження достовірними, належно аргументованими та такими, що мають вагоме теоретичне і практичне значення для розвитку теорії і методики професійної освіти.

Достовірність одержаних результатів забезпечується методологічною обґрунтованістю вихідних положень дослідження, комплексним використанням взаємопов'язаних теоретичних, емпіричних та статистичних методів, адекватних меті, завданням, об'єкту й предмету дослідження, а також ґрунтовним аналізом сучасних вітчизняних і зарубіжних наукових праць із проблеми професійної підготовки майбутніх перекладачів.

Переконливість отриманих результатів підтверджується належною організацією експериментальної роботи, проведеної на базі трьох закладів вищої освіти за участю 198 здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Об'єктивність результатів забезпечено використанням стандартизованого тесту EF Standard English Test для визначення вихідного рівня володіння англійською мовою, проведенням констатувального, формувального та контрольного етапів експерименту, поєднанням кількісного й якісного аналізу результатів, а також застосуванням критерію Пірсона χ^2 та Z-критерію для статистичного підтвердження достовірності виявлених відмінностей. Практичну достовірність отриманих результатів підтверджують їх апробація на науково-практичних конференціях,

висвітлення у наукових публікаціях автора та впровадження в освітній процес трьох закладів вищої освіти.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у вирішенні актуального наукового завдання щодо теоретичного обґрунтування та практичної реалізації формування професійної компетентності майбутніх перекладачів із використанням аудіовізуальних засобів.

До найбільш вагомих результатів, що характеризують наукову новизну роботи, належать:

- уперше розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено модель формування професійної компетентності майбутніх перекладачів аудіовізуальними засобами, яка інтегрує базовий, змістово-процесуальний та оцінювальний складники і забезпечує цілісну організацію професійної підготовки;

- обґрунтовано методичні засади створення та використання адаптованих аудіовізуальних засобів навчання, визначено їх структурні компоненти, дидактичні вимоги та алгоритм проектування, а також окреслено особливості застосування генеративного штучного інтелекту під час створення навчального візуального контенту;

- запропоновано систему навчальних завдань, що поєднує використання аудіовізуальних матеріалів із постредагуванням машинного перекладу як засобом розвитку інструментальної субкомпетентності майбутніх перекладачів;

- визначено критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх перекладачів, що забезпечують комплексне оцінювання результатів професійної підготовки;

- уточнено зміст понять *«професійна компетентність»*, *«професійна компетентність майбутніх перекладачів»* та *«аудіовізуальні засоби»*, а також запропоновано авторське бачення структури професійної компетентності як макрокомпетентності, що об'єднує п'ять загальних і чотири фахові субкомпетентності;

- подальшого розвитку набули наукові положення щодо структури професійної компетентності майбутніх перекладачів, класифікації аудіовізуальних засобів, особливостей їх педагогічного проектування, використання генеративного штучного інтелекту й технологій машинного перекладу у професійній підготовці майбутніх перекладачів. Варто відзначити, що наукова новизна роботи не обмежується створенням авторської моделі. Її цінність полягає у комплексному поєднанні положень компетентнісного підходу, когнітивної теорії мультимедійного навчання, теорії когнітивного навантаження та сучасних цифрових технологій, що дозволило сформулювати цілісну концепцію використання аудіовізуальних засобів у професійній підготовці майбутніх перекладачів. Запропоновані теоретичні положення й методичні рішення розширюють наукові уявлення про можливості

використання мультимедійних технологій у професійній освіті та становлять вагомий внесок у розвиток теорії і методики професійної освіти.

Повнота викладу матеріалу в наукових публікаціях, відсутність порушення академічної доброчесності. Основні положення, теоретичні результати, методичні розробки та матеріали експериментального дослідження достатньою мірою відображено у 16 наукових публікаціях Максима Володимировича Домаренка, серед яких 7 одноосібних статей, опублікованих у наукових фахових виданнях України, та 9 тез доповідей у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Публікації охоплюють основні напрями дисертаційного дослідження, зокрема питання структури професійної компетентності майбутніх перекладачів, використання аудіовізуальних засобів у професійній підготовці, застосування положень когнітивної теорії мультимедійного навчання, можливостей генеративного штучного інтелекту для створення навчальних матеріалів, а також розроблення авторської моделі та результати її експериментальної перевірки.

Варто відзначити, що зміст наукових праць узгоджується з темою дисертації, її метою, завданнями, науковою новизною та основними висновками. Аналіз публікацій дає підстави стверджувати, що результати дослідження висвітлено з належною повнотою, а кількість і характер оприлюднених праць відповідають встановленим вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Основні положення дисертації пройшли належну апробацію під час міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій упродовж 2022 – 2025 років, що сприяло їх фаховому обговоренню та підтвердило наукову обґрунтованість і актуальність отриманих результатів.

Дисертацію викладено українською мовою. Її структура, стиль наукового викладу, оформлення покликань і списку використаних джерел загалом відповідають установленим вимогам. Наукові положення, ідеї та результати досліджень інших авторів належним чином супроводжуються бібліографічними посиланнями. Результати власних попередніх публікацій Максима Володимировича Домаренка, використані в дисертації, також належним чином ідентифіковано. У тексті дисертації не виявлено текстових запозичень без належних посилань на джерела, що підтверджується довідкою про перевірку дисертації в системі StrikePlagiarism.com (звіт від 29.06.2026 р.).

За результатами аналізу рукопису дисертації та наукових праць здобувача не виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації чи фальсифікації результатів дослідження. Підстав для сумнівів щодо самостійності виконання

дисертаційної роботи та дотримання Максимом Володимировичем Домаренком принципів академічної доброчесності не встановлено.

Таким чином, результати дисертаційного дослідження належним чином апробовано й оприлюднено, їх висвітлення у наукових публікаціях є достатньо повним, а дисертаційна робота відповідає вимогам академічної доброчесності.

Практичне значення дисертаційного дослідження визначається його спрямованістю на вдосконалення професійної підготовки майбутніх перекладачів у закладах вищої освіти та розроблення науково обґрунтованого методичного забезпечення використання аудіовізуальних засобів у цьому процесі. Зміст роботи повністю відповідає предметному полю спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка».

Варто відзначити, що автору вдалося творчо інтегрувати положення когнітивної теорії мультимедійного навчання та теорії когнітивного навантаження в методику професійної підготовки майбутніх перекладачів. Це дало змогу науково обґрунтувати вимоги до змісту, структури, дизайну та педагогічного проектування адаптованих аудіовізуальних засобів. Практичну цінність становить також систематизація загальнодидактичних і методичних принципів їх використання, спрямованих на оптимізацію когнітивного навантаження та підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу.

До вагомих практичних результатів дослідження належать розроблення й експериментальна перевірка авторської моделі формування професійної компетентності майбутніх перекладачів аудіовізуальними засобами, методичних рекомендацій щодо створення та використання адаптованих аудіовізуальних матеріалів, визначення їх оптимальної структури й компонентного складу, а також обґрунтування можливостей застосування сучасних цифрових технологій, зокрема генеративного штучного інтелекту, у процесі створення навчального контенту. Практичну спрямованість роботи посилює розроблений комплекс навчальних вправ і завдань, орієнтованих на розвиток загальних і фахових субкомпетентностей майбутніх перекладачів.

Практичну значущість результатів підтверджує їх упровадження в освітній процес Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка №375/03-33 від 02.04.2026), Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (довідка №31-9/1731 від 26.05.2026) та Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (довідка №05ФЛ/29.00 від 30.01.2026).

Отримані результати мають практичну цінність для вдосконалення змісту освітньо-професійних програм підготовки майбутніх перекладачів, розроблення

навчально-методичного забезпечення, електронних освітніх ресурсів і дидактичних матеріалів, а також можуть бути використані у викладанні фахових дисциплін, підготовці навчально-методичних посібників і в системі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Крім того, результати дослідження становлять належне теоретико-методичне підґрунтя для подальших наукових досліджень, присвячених удосконаленню професійної підготовки майбутніх перекладачів в умовах цифрової трансформації освіти.

Оцінка змісту та основних положень дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам.

Дисертація Максима Володимировича Домаренка є цілісним, самостійним і завершеним науковим дослідженням, у якому послідовно реалізовано поставлену мету та виконано визначені завдання. Структура роботи є логічною й внутрішньо узгодженою, а зміст кожного розділу підпорядковано розв'язанню дослідницької проблеми. Теоретичні положення органічно пов'язані з результатами експериментальної роботи, а сформульовані висновки повною мірою відображають основні результати проведеного дослідження та характеризуються належним рівнем наукової аргументованості.

За змістом, структурою, оформленням та рівнем наукового опрацювання матеріалу дисертація відповідає вимогам, що висуваються до кваліфікаційних наукових праць на здобуття ступеня доктора філософії.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. У цілому позитивно оцінюючи наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертаційної роботи, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження й побажання, які мають дискусійний характер і спрямовані на подальший розвиток порушеної проблематики:

1. Позитивно оцінюючи здійснене автором теоретичне обґрунтування використання аудіовізуальних засобів у професійній підготовці майбутніх перекладачів, вважаємо, що у *підрозділі 1.2* доцільно було б чіткіше розкрити логіку переходу від виявлених проблем професійної підготовки до вибору саме аудіовізуальних засобів як провідного педагогічного інструмента їх розв'язання. Таке уточнення посилило б причинно-наслідкове обґрунтування авторської концепції та запропонованої моделі.

2. Схвально оцінюючи запропоновану у *підрозділі 2.2* модель формування професійної компетентності майбутніх перекладачів, зазначимо, що вона інтегрує адаптовані аудіовізуальні матеріали, спеціально розроблену систему вправ, завдання з постредагування машинного перекладу, організацію обговорення та забезпечення зворотного зв'язку. Оскільки експериментальна методика має комплексний характер, доцільно було б чіткіше окреслити внесок саме аудіовізуальних засобів у

досягнення отриманих результатів і розмежувати їхній вплив із впливом інших компонентів запропонованої методики.

3. Однією з теоретичних засад дисертаційного дослідження є когнітивна теорія мультимедійного навчання, положення якої в *другому розділі* адаптовано до специфіки формування професійної компетентності майбутніх перекладачів аудіовізуальними засобами. У цьому контексті доцільним було б уточнення відмінностей між поняттями «мультимедійні навчальні засоби» та «аудіовізуальні навчальні засоби», що посилює понятійний апарат дослідження.

4. У *підрозділі 2.3*, де визначено критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності, окремі показники мають переважно якісний характер («ефективно використовує», «добре володіє», «достатньо точно» тощо). На нашу думку, їх доцільно було б більшою мірою операціоналізувати, що сприяло б підвищенню об'єктивності, відтворюваності та прозорості процедури оцінювання.

5. У роботі переконливо обґрунтовано можливості використання генеративного штучного інтелекту під час створення аудіовізуального навчального контенту. Водночас доцільно було б більш детально висвітлити методичні підходи до педагогічної експертизи, верифікації та контролю якості матеріалів, створених за допомогою генеративних моделей, що набуває особливої актуальності в умовах їх активного впровадження в освітній процес.

6. Практичну цінність дисертаційної роботи ще більше посилює окреслення перспектив адаптації запропонованої моделі до інших освітньо-професійних програм підготовки перекладачів, а також до умов змішаного й дистанційного навчання, що сприяло б розширенню можливостей її практичного використання.

Підкреслимо, що висловлені зауваження та побажання мають переважно рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи та не знижують її наукової новизни, теоретичної й практичної значущості.

Загальний висновок. Проведений аналіз дисертаційної роботи та наукових публікацій Максима Володимировича Домаренка дає підстави стверджувати, що дисертація «Формування професійної компетентності майбутніх перекладачів аудіовізуальними засобами» є самостійним, цілісним і завершеним кваліфікаційним науковим дослідженням, у якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що мають істотне значення для розвитку теорії і методики професійної освіти.

За актуальністю обраної теми, ступенем обґрунтованості наукових положень, достовірністю одержаних результатів, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами), та Порядку присудження ступеня

доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами).

Автор дисертації – *Домаренко Максим Володимирович* – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)».

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри англійської мови в судноводінні
Херсонської Державної Морської Академії –

Ірина ШВЕЦОВА

Швєцової завідувач

Віктор Гусєв